

"מגן השבת – מיטריה הילכתית לשבת קודש"

שלום וברכה !

פתרון "מגן השבת" במקום שיש ערוב אושר על ידי:

הרה"ג אביגדור נבנצל – תלמידו המובהק של הגרש"ז אורבך זצ"ל, רב הרובע היהודי.

הרה"ג דב ליאור – רב העיר קריית ארבע-חברון.

הרה"ג אריה שטרן – רב העיר ירושלים, חבר מועצת הרבנות הראשית לישראל, ראש מכון הלכה ברורה ובירור הלכה.

הרה"ג שלמה בן חמו – רב העיר קרית גת, ראש ישיבת 'אור חברון' בקריית ארבע ונשיא כולל 'צבי ישראל' בקריית גת

הרה"ג יהודה שלוש – רב שכונות מזרח נתניה, בנו וממשיך דרכו של הרב דוד שלוש זצ"ל.

הרה"ג אליעזר שנקולבסקי - אב"ד לדיני ממונות ורב קהילת נופי אביב.

הרה"ג פרופסור אברהם שטיינברג – מחבר "אנציקלופדיה הלכתית רפואית", "הרפואה כהלכה", "ספר אסיא", מנכ"ל "יד הרב הרצוג" ו"האנציקלופדיה התלמודית", עורך ראשי של המיקרופדיה התלמודית. חתן פרס ישראל לספרות תורנית.

הרה"ג הרב יעקב ורהפטיג - ראש כולל ההלכה במכון הארי פישל, ראש בית המדרש בית אריאל, אב"ד בבית דין לממונות בהר נוף, דיין בבית"ד לגיור ומשמש כרבה של קהילת נוה נוף בשכונת הר נוף בירושלים.

הרה"ג אליקים לבנון – רב המועצה האזורית שומרון, אב"ד, חבר ההנהגה הרבנית של "חותם", נשיא "כושרות" וראש ישיבת ברכת יוסף.

הרה"ג רא"ם הכהן – רב הישוב וראש ישיבת עתניאל.

הרה"ג גדעון פרל – רב הישוב אלון שבות לשעבר, אב"ד לממונות, ודיין בבית דין לגיור.

הרה"ג בניהו ברונר - אב"ד לממונות ולגיור, ראש בית מדרש וראש בית הוראה.

הרה"ג אבי גיסר - ראש מכון משפטי ארץ, רב הישוב עופרה.

הרה"ג אורי שרקי - ר"מ במכון מאיר, רבה של קהילת "בית יהודה" בקריית משה בירושלים, יו"ר ברית עולם - המרכז העולמי לבני נח, רב תנועת הנוער עזרא.

הרה"ג ברוך גיגי – מראשי ישיבת הר עציון, מחבר ספר "טללי שבת"

הרה"ג יהושע ויצמן – ראש ישיבת מעלות.

הרה"ג ברוך וידר – ראש ישיבת הכותל וראש כולל הלכה.

הרה"ג יצחק נריה – ראש מוסדות תורה בציון, ראש ישיבת ההסדר 'תורה בציון', מייסד קרן 'אחד לאחד' והעומד בראשה וכן יו"ר ארגון השליחים "תורה מציון"

הרה"ג משה ביגל – רב הישוב מיתר וחוקר כשרות. מחבר הספרים "אכול בשמחה" -ספר מקיף ומפורט על כל ענייני הכשרות, "לחם אבירים" -כשרות המזון בעידן המודרני, ועוד.

הרה"ג משה צוריאל – לשעבר משגיח בישיבת שעלבים. חיבר למעלה מארבעים ספרים יקרים.

הרה"ג אייל ורד – רב קהילת יחדיו, ר"מ במכון מאיר, רב חטיבה.

הרה"ג נריה גוטל – רבה של קהילת רדליך - ירושלים, מחבר הספרים "השתנות הטבעים בהלכה", "שלמי שמחה", "אור יקרות" ועוד.

הרה"ג יהודה גלעד - רב קיבוץ לביא וראש ישיבת מעלה גלבוע

הרה"ג שלמה ריסקין - רב העיר אפרת, מייסד, נשיא בדימוס וראש הישיבה אור תורה סטון.

הרה"ג דוד סתיו – רב העיר שוהם.

הרה"ג ישראל גליקמן - אב"ד בבתי הדין לגיור, ר"מ בכולל צרור המור בחיפה

הרה"ג רונן לוביץ – רב הישוב ניר עציון

הרה"ג עזרא לוי –רב נחלת אבות באלעד ורב צבאי לשעבר

אני מבקש לקבל בכתב גם את אישורו של כבוד הרב, לפתרון היחודי של מגן השבת שיתרום רבות למען לכבוד ועונג השבת, תפילה ותורה דרבים, וימנע איסורים חמורים בנושא של דחיית ליל מקווה ואיסור נידה.

חתימת כתב ידו של הרה"ג אביגדור נבנצל שליט"א:
אני מאשר בזאת
צעיר הלוויים
אביגדור נבנצל

אני מאשר
צעיר הלוויים
אביגדור נבנצל

Aryeh Stern
Chief Rabbi Of Jerusalem

אריה שטרן
הרב הראשי לירושלים

כהן לכהן

אברהם

הרב משה חיים אהרן

לאוס חזק

ראוי שיהיה קולו של אלהים בקולו וזין אל
ענין הלכה, וזוהי אב מפתח לדעת המעמיק.
עם זאת יש לבדוק אם יש כוונה
באמירה לעצמה לבחון מנהגים רק ולבדוק
ולא יקלו בו שמועץ כי הוא הנהגה.

בפניית הרבנים לירושלים

חיים

הרב דוב ליאור

רב העיר

קריית ארבע היא חברון ת"ו

בס"ד, כז טבת תש"פ

לכבוד

הרב משה חזן שליט"א

השלו' והברכה וכט"ס.

קיבלתי את הקונטרס 'מגן שבת' העוסק בעניין שימוש במטרייה מיוחדת לשבת. ראיתי את הבירור היסודי והמקיף ואת מסקנותיו הנכונות, לענ"ד. לכן גם אני מצטרף בזה בכוח דהיתרא למסקנת הקונטרס הנ"ל. יהי רצון שתזכה לכתוב בירורים נוספים לתועלת הציבור בארצנו הקדושה ובתפוצות הגולה.

החותם לכבוד התורה ולומדיה,

דוב ליאור

הסכמת הרה"ג אברהם שטינברג שליט"א:

לכבוד הרב משה חזן שליט"א
השלו' והברכה,

את הצעתך למטריה הלכתית "מגן השבת" – המיפרט הטכני והדיון ההלכתי – לנכון קבלתי, וכיהודה ועוד לקרא הנני מצטרף לרבנים החשובים שנתנו הסכמתם לפתרון הלכתי חשוב זה. בעולם המודרני של המצאות גדולות בכל תחומי החיים היה חסר ניכר בפתרון מטריה הלכתית לשבת, והקב"ה זיכה אותך למלא פרצה זו בשלמות ובהידור. בברכה נאמנה, אברהם שטינברג

הסכמת הרה"ג אליעזר שנקולבסקי שליט"א:

הרב אליעזר שנקולבסקי
נופי אביב
בית שמש

בס"ד

יט' סיון תש"פ

לכבוד
ידידי הרב משה חזן שליט"א

שלום רב לאהבי תורתך...

לשאלתך בענין מטריה מדגם "מגן שבת".

כשקבלתי את מכתבך זה, תגובתי הראשונה היתה קריאת "וואו". כמה העולם חיכה לפתרון זה. אשרך שזכית לכך.

השימוש במטריה נדון בהרחבה בפוסקים. ובמטריות המקובלות כיום סברות המתירים נראות חזקות יותר. ואכן נלאו הפוסקים להסביר טעם האיסור (באוה"ל, חזון איש ועוד). ומ"מ פשט איסורה בישראל.

אולם במטריה מהדגם הנדון אין כל חשש. ובטוחני שאף האוסרים, ובראשם הנוב"י היו מצטרפים ומתירים ללא כל פקפוק.

צודק כב' שיש בהצעה הנ"ל (מטריית מגן שבת) תועלת גדולה לרבבות עמך בנ"י בכל מקום שהם. הן לטהרת המשפחה, הן לתוספת תפילה, הן לשמירת השבת ועוד ועוד.

האמת היא שאיני יודע מדוע דעתי נצרכת אחרי שפוסקים חשובים כבר חיוו דעתם להיתר. ומ"מ הריני שמח להצטרף עמהם להתיר שימוש בדגם הנ"ל.

חיילך לאורייתא !

באהבה ובכבוד רב,
אליעזר שנקולבסקי
רב קהילת נופי אביב – בית שמש
אב"ד לדיני ממונות – בית שמש

"שררה אני נותן לכם - עבדות אני נותן לכם" והוריות י"א.

הסכמת הרה"ש שלמה ריסקין שליט"א:

Rabbi Shlomo Riskin

Chief Rabbi, Efrat
Founder, Chancellor Emeritus
& Rosh HaYeshiva, Ohr Torah Stone

הרב שלמה ריסקין

רב עיר, אפרת
מייסד, נשיא בדימוס וראש הישיבה
אור תורה סטון

י"ז סיון תשי"פ

לכבוד הרב הגאון הרב משה חזן שליט"א,

כבוד הוא לי להוסיף את שמי לגדולי ישראל שהסכימו ל"מגן חשבת" כאשר הוא רק תוספת לאוהל ארעי
ובודאי ימנע הרבה אנשים מחילול שבת.

בברכה,

שלמה ריסקין

ת.ד. 1037 אפרת 9043500 | טל. 02-5488444/5 | P.O.B 1037 Efrat, 9043500 | E-mail: rabbiriskin@ots.org.il

הסכמת הרה"ג בניהו ברונר שליט"א:

הריני מצרף את חתימתי אחרי שקראתי את הדברים הברורים.
היתר זה יוסיף כבוד לתורה בכלל ולפסיקת הלכה בפרט,
הערה לקשיים בימי החורף הן בנושא ההליכה של נשים למקווה והן בהליכה לבתי מדרש ובתי כנסת,
ויוסיף לקדושת השבת וכבודה.

בניהו ברונר

הסכמת הרה"ג יהודה שלוש שליט"א:

Yehuda Elazar Shloush
rabbi of east Netanya

יהודה אלעזר שלוש
רב שכונות מזרח נתניה
קרית השרון, נאות גנים, עמליה, משכנות זבולון

בעה"ו	
תאריך: י"ח באייר זיו, ל"ג לעומר התש"פ 12.05.20	
לכבוד הרב משה חזן שליט"א שלום רב.	ישיבת "בית יוסף" בית מדרש לדיינים ורבנים Yeshivat Beit Yosef
הסכמה	
הריני להצטרף להיתר שימוש בשבת ב"מטריית שבת".	
"מטריית שבת" [בשונה ממטריה רגילה] היא מטריה שבנויה בצורה כזו שגם כאשר היא סגורה יש בה טפח אוהל, והפותחה בשבת הוא רק מוסיף על אהל ארעי, ומותר להוסיף על אהל עראי בשבת.	גרעין תורני "איתן" EITAN
ברצוני להבהיר כי אני מתיר לאנשים שרוצים לבוא לבית הכנסת בשבת עם מטריה שהיתה פתוחה מערב שבת, משום מצות תפילה בציבור, ומצוות נוספות של לימוד תורה ואמירת קדושה. אנשים שללא מטריה לא היו מגיעים לבית הכנסת. ומלבד זאת יש חשש של צינן והתקררות וחולי. וגדול כח לימוד תורה ותפילה יותר מחששות הלכתיות דחוקות [שהובאו בקוצר במאמריך], ע"ד מה שאמרו חז"ל יבא עשה וידחה לא תעשה.	מרכז רוחני "אור חדש" Beit Midrash Or-Hadash הרב טולדנו 7 עמליה, נתניה
[דעתו של מור אבי הרה"ג דוד שלוש זצ"ל, לאסור לכתחילה במצב רגיל, ולי נראה להיתר במקום מצוה].	
אולם בכדי שלא יבואו לכדי תקלה ויפתחו גם מטריה רגילה בשבת, נראה לי שכדאי לקרוא לפטנט זה "מטריית שבת", כשם שיש "שעון שבת" ו"מעלית שבת" ו"שעון גז של יום טוב", ועוד. ובכך ידעו להבחין שההיתר הנ"ל הוא אך ורק במטריה זו. וה' יברך אותך.	
בכבוד רב,	
	
הרב יהודה שלוש ס"ט רב שכונות מזרח נתניה	מדרשת הבית החדש והמתחדש Habait" "Hahadash

כתובת: הרב טולדנו 7, נתניה 09-8848438, 055-6686006, פקס: 09-8841520
Office: 7 Harav Toledano St., Netanya Tel: 09-8848438, Mobile: 055-6686006

הסכמת הרה"ג הרב יעקב ורהפטיג שליט"א:

יב"א ה'תש"פ

החלף את המסמך המצורף למסמך 2017.

אנחנו ציינו תמיד במהלך הדפוס שכבר התקשרו כלומר בשלבים
שחברנו. וכדברי החכם (אלה חלקם ש קאו)
"אומרים לא עדיף עליו יפה שיכיר מכלולו להימצא קולנו
חברה של אנשים אבותינו ונתן דואניס..."

הנהגות אלה הן כאלו שהיו נהוגות בלשוננו
בזמנים קדומים ובהם היו מבינים את המושגים

Rechov Parnas 10, Har Nof, Jerusalem 93879 Tel. 02-6519853 70 93879 דודו ירושלים 10 הר נוף 93879

Address for Correspondence: P.O.B. 43269, Jerusalem 91431 תל אביב 43269 ת.ד. 91431

neveh_nof@hotmail.com

POCOPHONE
SHOT ON POCOPHONE

SHOT ON POCOPHONE

הסכמת הרה"ג אבי גיסר שליט"א:

לכבוד הרב משה חזן שליט"א

ברכת ה' עליכם

ראיתי את החידוש ואת ההצעה של כב' לגבי השימוש במטריה על ידי "מגן שבת" שיהא מותר בשבת. ראיתי ושמח ליבי "מקום הניחו לו אבותיו להתגדר בו" (חולין ו'). זוהי גדר כפולה, גם גדר שהיא גודרת ומונעת איסור וגם תיקון במקום שהיה צריך תיקון. דין המטריה ויסוד האיסור הרי הוא פולמוס ידוע בקרב הפוסקים וכמו שכתב ערוך השולחן באו"ח סימן שמה' "כאילו בת קול יצא הלכה כשיטה זו", שם להקל ובמטריה להחמיר. ולענ"ד שבאמת התחזק איסור המטריה בכל ארצות הגולה מפני חשש טלטול שהוא איסור חמור הקיים ברוב המקומות שאין שם ערוב. ועתה שפשטה הקולא להתיר רשות הרבים בצוה"פ על ידי אותה בת קול וברוב קהילות ישראל יש ערוב הרי שחזר הדין לעניין דין אוהל בלבד והנה כב' ממציא לנו פתרון פשוט ומרווח מן הדין של מוסיף על אוהל ארעי בשבת. יישר חילו לאוריתא ומי יתן ויתקבלו דבריו.

הרב אברהם גיסר

מה אברהם גיסר

רב היישוב עפורה

טלפון: 02-9973888 | נייד: 052-8308420

פקס: 02-9974013

מזכירות עפורה | מיקוד 9062700

הסכמת הרה"ג אייל ורד שליט"א:

שלום עליכם רבי משה היקר.

קראתי את דבריך בעיון הראוי ואף ידי תיכון עימו בהיתר מרווח זה. אליבא דאמת היה מקום להתיר מטריה עצמה כדברי החתם סופר, במקרה שפתוחה מערב שבת, כי מדין אהל קשה לאסור, והרי פתוחה מערב שבת, ועובדין דחול – מה יש כאן, והרי זה כמו לבוש. אלא שכבר נתפס הדבר לאיסור, אך הבו דלא להוסיף עליה, ובודאי במגן השבת ששמו מעיד עליו שנעשה במיוחד לכבוד השבת, הדבר פשוט להתיר, קל וחומר מפלטת שבת ומעוד דברים חמורים וקרובים יותר לאיסור שהתירו בדבר העשוי לכבוד השבת ועונה על צדדי ההלכה הנדרשים.

ועל דבר זה יש להליץ את הנאמר בוידוי הגדול של רבינו ניסים' את אשר החמרת הקלתי, את אשר הקלת החמרת' כי באים להחמיר בספק איסור רחוק דרבנן כולי האי ואולי, ומחמירים בדברים שעלולים להיות חמורים ביותר כפי שכתבת. אלא שההיתר שלך לא נצרך דווקא לענינים חמורים על הכף השניה, כי הוא עומד בפני עצמו, גם לצורך של עונג שבת שלא ירטבו בגדיו וכיוצא בזה.

סוף דבר שאף אני הצעיר מצרף חתימת ידי להיתר זה, יחד עם הגדולים שצרפו לפני ומברך שחפץ ה' בידך יצלה, אמן.

הסכמת הרה"ג ברוך גיגי שליט"א:

פקס: 02-9931298 FAX. office@etzion.org.il

טל: 02-9937300 TEL.

אלון שבות גוש עציון 9043300, Alon Shevut Gush Etzion, ISRAEL

בס"ד

כה באייר תש"פ

לכבוד הרב משה חזן שליט"א

גדולי הדורות הרחיבו למעניתם בסוגיה זו של מטרייה, ויש לדון רבות בדבריהם. קנצי למילין, איסור המטריה התקבל בכל קהילות ישראל, וכפי שסיכם מרן החפץ חיים בביאור הלכה ס' שטו: 'השומר נפשו ירחק מזה מאד'.

ומ"מ כיוון שהמטרייה שלפנינו, מגן השבת, שונה בצורה מובהקת מן המטריות הנידונות בספרות הפוסקים, ויש בה טפח פתוח קבוע, אף ידי תיכון עמו, וכיהודה ועוד לקרא, אני מצטרף לכל הרבנים הגדולים והחשובים שהסכימו להתיר השימוש במטריית השבת, ובמיוחד אם היא תהיה ניכרת לעין כול, שאינה כמטרייה הרגילה.

בברכת התורה

ברוך גיגי

אלון שבות

הסכמת הרה"ג אליקים לבנון שליט"א:

שלום רב.

ביום שישי האחרון שאלני בני:

הוא מתפלל ברחוב, במנין, והשמש קופחת. מה לעשות.

יעצתי לו לבנות גגון קבוע, טפח על טפח לשימשיה, וכך לפתוח ולסגור.

ועוד: הזכרת את תשובת חת"ס או"ח עב.

בהוצאה החדשה, יש הערה י', בסוף התשובה, שם מזכיר את עדות תלמידי החת"ס בפניו,

על הרר"ז כ"ץ אב"ד פיורדא, שכך עשה במטריה שלו.

י. כחי סגירות שם: חשוב העידו לפני מתלמידי אשר עמדו ושמשו לפני הנאון מהר"ז כ"ץ זצ"ל שהיה אב"ד בק"ק פיורדא שרפרסאל שבביתו היה עשוי למעלה ברחוב טפח בראש רגל בנין קבוע שלא היה מתנווד כלל ע"י הקרסים ולולאות, באופן שכשהיו סתרים אותו נשאר לעולם אותו עיגול טפח ושוב כשפותחין הוי רק מוסיף על אוהל ארעי, ונכון הוא ומדויק טוב.

חיזוק להיתר! יישר כוח!

הסכמת הרה"ג רא"ם הכהן שליט"א:

לכבוד הרב משה חזן שליט"א

ישר כח גדול

סוגית המטריה ואיסור שנהגו עם ישראל על ידי גדולים קשה להתרה מכיוון שגם אם נחלוק על ניתוח הסוגיה על ידי הנודע ביהודה עדיין מדובר בדברים המותרים ואחרים נהגו בהם איסור. ברם על ידי המטריה החדשה שיש בה טפח פתוח קבוע אין ספק שזה מותר מעיקר הדין ומכיוון שישנו הבדל בין המטריות אין בזה גדר דברים המותרים ואחרים נהגו בהם איסור. ידועים דברי מרן הרב קוק שאם נאסור את המותר סופנו להתיר את האסור.

לכן אני שמח להיכנס תחת המטריה של הגר"א נבנצאל שליט"א ושאר הת"ח שהצטרפו להיתר.

בברכת כהן באהבה

רא"ם הכהן

הסכמת הרה"ג משה בייגל שליט"א:

ישר כוח לרב משה חזן על מטרית השבת "מגן השבת".

מטריה זו מותרת לשימוש, פתיחה וסגירה בשבת ותהיה לעזר רב, לשמירת השבת. תגביר את היכולת ללכת לבתי הכנסת לתפילות ולימוד תורה לאנשים שגרים רחוק מבית הכנסת בימים גשומים.

בתפילה שיעזור לו השי"ת ויצליח דרכו ותתקבל תקנתו החשובה למען השבת.

בברכת העם התורה והארץ

משה בייגל

הסכמת הרה"ג יהודה גלעד שליט"א:

לכבוד הרב משה חזן נר"ו

כיהודה ועוד לקרא, שמח גם אני להצטרף לברכות על הרעיון הפשוט והנפלא אשר עשוי לסייע רבות לשמירת שבת ולעונג שבת.

כפי שאתה מתאר בבהירות נראה שאין כל פקפוק בהיתר להשתמש "במגן שבת" שהמצאת, במקום שאין חשש טלטול ומשכך, הרי שיש מצווה לעודד שימוש בכך מצד כבוד שבת, עינוגה והאפשרות לקיים בהידור גם בשבת את האמור "בבית אלוקים נהלך ברג"ש" (רוח גשם שלג)

בברכת ולמזהיר ולנזהר תן שלומים כמי נהר.

יהודה גלעד

רב קיבוץ לביא

וראש ישיבת מעלה גלבע

הסכמת הרה"ג משה צוריאלי שליט"א:

לכב' הרב משה חזן שליט"א,

בענין המצאה שחידשת, ליצור מטריה שהגג שלה פתוח טפח על טפח עוד מערב שבת, ורק מוסיפים מתיחת הגג לעת הגשמים, כבר הזכרת בקצרה כמה מהמתירים. וברצוני להרחיב קצת בזה.

[א] דבר זה מפורש ב"חזון איש" על או"ח (סי' נב, עמ' 154, ס"ק ח): "היכי דאיכא אהל טפח מערב שבת, מותר להוסיף בשבת אפילו כוונתו לאהל תחתיו ואיכא מיתוח, וכדאמרו בעירובין קב, א.

[ב] הרב ישראל ליפשיץ, מחבר "תפארת ישראל" על המשנה, בהקדמתו "כלכלת השבת" (במהד' אל המקורות, עמ' 12-13) כתב "מדאינו עשוי רק לזמן מועט, הוה ליה אהל עראי מדרבנן, ובדרבנן שומעים להקל". ואחרי כשלושים שורות כותב: "ובפרט במצטער מהגשמים, במקום צערא לא גזרו רבנן" [ומביא שם ראיות לכך מדברי חז"ל]. והוא מציין לדברי ה"נודע ביהודה" הכותב שיש בזה איסור סקילה, ומבקר עליו ביקורת "ובמחילת כבודו הפריז על המדה, דכל עיקר סמיכתו היא על דברי הרי"ף, וכבר הוכחנו שגם הרי"ף לא אסר אלא כשיש מחיצות מגיעות לארץ". [ואחרי עוד כארבעים שורות כותב] "ומה שאסר מחמת מראית העין, זה נאמר רק על מה שרואים אותו עושה עכשיו, אבל לא אם חושדים אותו על מה שעשה בעבר, אם מדובר באיסור דרבנן" [כלומר שמתח האהל לפני שיצא לרשות הרבים]. ואחר כך מביא פוסקים נוספים שהסכימו להיתר.

[ג] סמך גדול להקל יש לנו בשו"ת חתם סופר (או"ח סי' עב) החולק במפורש על הנודע ביהודה, וכותב כי רוב העולם במדינתו נוהגים להקל לשאת המטריה בשבת, והטעם הוא שאין זה אלא בנין לשעה. ואף שהירושלמי (שבת, כלל גדול, ה"ב) סובר שבנין לשעה הוי בנין, לא כן דעת תלמוד הבבלי. והלכה כתלמוד הבבלי. [עד כאן מדבריו]

אמנם נכון שרבים הם האוסרים, אבל כיון שמדובר באיסור דרבנן (כי הוא רק אהל ארעי) מותר לסמוך על המקילים, כשהם בעלי הוראה מובהקים, כדברי הרמב"ם (הלכות ממרים סוף פרק א, ומבוסס על הגמרא ע"ז ע"א) איך לנהוג כשיש לנו ספק מה לעשות.

כל שכן שמאורות דורנו, הרב אביגדור נבנצל, הרב דב ליאור, הרב אריה שטרן ועוד פוסקים חשובים מתירים המצאה זו, אני מצטרף כ"הודעה ועוד לקרא". וזה ימנע צער בשבת, וגם יחזק את הבאים להתפלל בבית הכנסת, או ההולכים לשמוע שיעור תורני בשבת, ולא ימנעו מפני טרדת הגשמים.

הכותב והחותם לכבוד התורה ולומדיה,

משה צוריאלי

(לשעבר) משגיח בישיבת שעלבים

י' אייר, תש"ף

הסכמת הרה"ג נריה גוטל שליט"א:

ב"ה, לה למט-מונים, תש"ף

נכבדי הרב משה חזן הי"ו, רוב שלומות וברכות,

עיינתי בקונטרסו, כמו גם ב'הסכמות' שקיבל, ואף ידי תיכון עימו, וכיהודה ועוד לקרא, מצטרף גם אני הק' להיתר זה.

עם זאת, סבורני שיש להקפיד על כיתוב בולט וברור שעליו מודפס "מגן שבת" [או נוסח דומה], כזה שיובחו בבירור לכל הרואה שמטריה זו שונה. [אזכיר מעין זה את הדרישה שהייתה בזמנו לכיתוב כזה על קלנועית-שבת, מסיבות דומות, הגם שנדון המטריה קל הרבה].

זאת ועוד נכון להדגיש שההיתר אינו אלא ביחס לדין "אוהל", אך פשוט שאסור יהיה לטלטל את המטריה ברה"ר. נכון הוא שבאר"י רבו העירובין (למצער לסומכים עליו), אך בהנחה שהמטריה תיוצא חו"ל להרי שנדרשת הבהרה זו.

ואתה וביתך שלו' וברכה,

הרב נרי' גוטל

הסכמת הרה"ג רונן לוביץ שליט"א:

הרב רונן לוביץ

ר"ח סיון תש"ף
מה למט-מונים

לכבוד

הרב משה חזן שליט"א
השלום והברכה,

קראתי בשינון את חיבורך 'מגן שבת', דקתי ובדקתי את יזמתך לפתח מטריה שתהא מותרת לשימוש בשבת, ואני הקטן בא בזה להסתופף תחת מטריה אחת עם תלמידי חכמים גדולים וחשובים שהתירו את השימוש במטריה המוצעת. אציין שבמשך השנים שבת וראיתי שוב ושוב מקרים בהם ההימנעות משימוש במטריה בשבת, הביאה יהודים יראים ושלמים לביטול תורה ותפילה בציבור, בהימנעותם מלילך לבית הכנסת או לבית המדרש, ועל כן יש במטריה זו לא רק תועלת למניעת צער ועגמת נפש ולקיום עונג שבת, כי אם אף צורך מצווה בעת רדת גשמי ברכה.

יחד עם זאת אני ממליץ שהמטריה תישא כיתוב בולט "מטריית שבת", ולחילופין אני ממליץ על ציון הולם אחר, כגון הדפס ציור של נרות שבת על המטריה, כדי שיהיה ניכר שהמטריה בנויה בצורה מיוחדת לשבת. הנימוק לכך איננו רק בחשש מראית עין, שהנו חשש קל במקרה זה, אלא בעיקר בחשש החמור יותר שבראות אנשים שהותרה המטריה, יבואו להשתמש במטריות רגילות ואף יפתחו אותן בשבת. כמו כן חשוב בעיניי שבפרסומים בעניין המוצר החדש יודגש שמטריית השבת אסורה בטלטול ברשות הרבים במקום שאינו מוקף עירוב. ויהי רצון שנזכה לגשמים בעתם ולקיום שבתות כהלכתן.

בברכות התורה,
רונן לוביץ
רב היישוב ניר עציון

הסכמת הרה"ג נחום נריה שליט"א:

יישר כח על תשובתך, ועל המשא ומתן לאמיתה של תורה, להוציא לאור את באור ההלכה למעשה.

בפרט מה שנענית לבקשתי לברר האם אכן יש צורך אמיתי במגן השבת ואם אכן בזכות מגן השבת תרבה הטהרה. אשר על כן אחרי אשר מו"ר הגר"א נבנצל שליט"א נתן את אישורו והסכמתו, אין כלל שאלה שהדבר מותר. ואני מברך אותך שחפץ ה' בידך ייצלח. ויתבדרו הדברים ותרבה בעמנו הקדושה והטהרה.

בברכה נאמנה
יצחק נריה

הסכמת הרה"ג ישראל גליקמן שליט"א:

ב"ה יח סיון התש"פ

לסדר "חבר אני לכל אשר יראוך"

מכיר אני את הרב משה חזן כתלמיד חכם וירא שמים ומפיץ ומשפיע את תורת השם ברבים, ומתוך כך המציא מטריה לזיכוי הרבים באופן שראשה תמיד מאהיל טפח והשאר הוי רק הוספה על אוהל קיים. ונוצר שטח גדול של צל בלי חילול שבת. אשריו ואשר חלקו.

בברכה נאמנה

ישראל שלום יוסף גליקמן

הסכמת הרה"ג עזרא לוי שליט"א:

לפניו הרב משה חזן שליט"א

נחנתי לקראת בדיון אודות הדברות (הפיוטים) שנערכו בקשר אלן ה' (הקשר לאטריה) במלך ראיתי את חזן דודא על ג' ד'י הקנים והטופס הארון הרב דודא לאור הארון דודא (נ'נ'נ'נ').

לפני וזי תיפון המענה למחל' אל יאן העבת והמחזר לאנשים נשים שג'ק'ז לפי. יחי ר'נן שהדבר יתקבל המענה יא' ל' כוסקים בדורע ויטא מעלה לצדק' לפי.

החובת העורג '5555 לוי, ר'נן לא' א'א
ור' צ'א'י ל'ש'א'ר

"מגן השבת"

"מגן השבת" הינו פתרון חדשני ויצירתי (בתהליך הכרה לפטנט), שמטרתו הבלעדית היא לעזור ליהודי שומר תורה ומצוות, להישמר מהגשמים בשבתות ובימים טובים. למנוע את צער הבריות מעצם ההרטבות בגשם, לקיים מצוות עונג שבת, למנוע התקררות ומחלות, ולמנוע ביטול תורה ותפילה דרבים.

בנוסף יש לנושא זה גם השלכות בדיני דאורייתא של נידה:

יש בממוצע כמה עשרות אלפי נשים - שטובלות כל ערב לטהרתן ב750 מקוואות שמפוזרות בכל רחבי ארץ ישראל.

המשמעות היא, שבנידון שלנו, בשבת גשומה, נשים צריכות ללכת למקווה ולחזור לביתם ברגל בקור ובגשם מרחק לא מבוטל.

המנעד של הדתיות, בריאות, כח רצון והקרבה הוא מאוד מאוד רחב ומגוון. לנשים הללו יש שעה עגולה ספציפית של מקווה פתוח, וזהו. המקווה סגור. אין שום מרחב תמרון.

המשמעות היא מאוד חמורה, ובקנה מידה עצום של משפחות. כמות עצומה של זוגות, מכל סוגי הציבור של החברה היהודית, שכבר הכינו את החדר, ערכו את המיטה והתארגנו לערב המיוחד הזה, ומפאת הגשמים נאלצים לדחות במקרה "הטוב" או במקרה הרע להיכשל חלילה במגע של חיבה דאורייתא ואף להגיע לאיסורי כרת.

סקר על טבילת נשים בשבתות גשומות

להלן סקר חיצוני שערכה הרבנית ד"ר מיכל טיקוצ'ינסקי שעוסקת רבות בטבילת נשים, בכדי לברר את המציאות הנוכחית בימינו- (תלמידה חכמה בפני עצמה - מפה האמינות על דבריה, אקדמאית - מפה איכות הסקר, אשה - מפה היכולת לעורר שיח נשי פנימי ולקבל תשובות כנות מהנשים).

"האיסור לשאת מטריה בשבת הפכה לאחד הסמלים לאיסור קלוש שקיבל מעמד חשוב בתודעה ההלכתית של היהודי הפשוט ומכאן חוסנו. על כן, לאורך הדורות נמנעו רוב הפוסקים מלהתיר את השימוש במטריה אפילו מפני כבוד וצער הבריות, ביטול מצווה וכיו"ב. והנה הובא הפתרון הנפלא של מטריה שאינה המטריה שנאסרה ב'גזירת' הנודע ביהודה ובכך פותרת את החששות ההלכתיים מחד, וגם אינה נראית כמטריה רגילה וברור לעין כל שהיא "מטריה שבת" בלבד ובכך בא על פתרונו העניין השני, שאין להתיר מה שהתקבל בעם ישראל כולו כאסור. במישור

הטכנולוגי וההלכתי אין לי הקטנה מה להוסיף על קודמי, הרבנים החשובים שכבר צירפו הסכמתם לשימוש במטריית שבת, ואוכל רק להוסיף כמה עובדות. ערכתי סקר קטן בקרב נשים וביררתי כמה מהן דחו טבילה שזמנה חל בליל שבת מפני שהגשם הרתיע אותן מלצעוד למקווה. הממצאים מן הסקר (שערכתי באופן פרטי ואיני יודעת אם גודל המידגם הופך אותו לבעל עוצמה מספקת, אבל אוכל לומר שהגעתי לאוכלוסיה מגוונת). **אני יצאתי מהנחה שרוב הנשים מוסרות את נפשן על טבילה בזמנה.** אמנם, כבר כתב החת"ם סופר שטבילה בזמנה אינה מצוה בימינו וכלשונו: "ותו דהך מצוה מחודש מאחרונים דליל טבילה אין לה שרש...ועוד הא לית לן טבילה בזמנה כלל שהם ספק זכות...ועי"ל דמה שהרגילו לומר דעונת ליל טבילה מצוה משום דעי"כ האשה זריזה למטבל דרוצה אשה בקב ותפלות ואילולי כן היתה מתעצלת ולא היה לבעל פת בסלו ובא לידי הרהור עבירה ח"ו " (יו"ד, ח"ב, סי' קע). אך רוב הנשים לומדות שאמותינו הקדושות היו מוסרות את נפשן וטובלות אפילו בשלג, וקור וחם וקיץ וחורף לא ישבותו. **והנה הסקר חשף בפני עדויות מגוונות יותר. ראשית, בלגיות רבות העידו בפני שבשבתות גשומות יש פחות טובלות באופן מובהק מאשר בשבתות שאינן גשומות. והנשים עצמן התפלגו בין המספר הזעום של נשים שאמרו במפורש שמעולם לא דחו טבילה גם במצבים הקשים ביותר. ולעומתן נשים רבות שאמרו שבעקבות כשליל הטבילה חל בשבת גשומה הן דוחות את הטבילה.** לסבר את האוזן אביא כמה מדבריהן: "דחיתי טבילה בשישי בערב בגלל מזג האוויר, כן" משהי אחרת כתבה לי "קיבלתי פעם היתר לטבול ביום השביעי שיצא יום שישי, כי ירד גשם והייתי קצת חולה ולא רציתי ללכת ברגל למקווה בגשם בקור (אחרת הייתי דוחה למוצ"ש)" אחרת כתבה: "לא יוצא לי לטבול בשבת אבל מאמינה שאם ייצא בשבת גשומה אדחה". "אם זה ערב שבת וזה ללכת ברגל, אדחה". ועוד ועוד. **כמובן היו נשים שהלכו למקווה בחירוף נפש אך סיפרו על הצטננויות ומחלות שנגרמו בעקבות ההליכה למקווה בשבת גשומה. כך שנראה שההיתר הזה של מטריה הוא נצרך וחיוני ובודאי יקל מעל נשים רבות את ההליכה בליל שבת לטבילה בזמנה.** מהסיבה הזו ומעוד סיבות רבות שנמנו בדברי קודמי גם אני הקטנה מצרפת את הסכמתי לשימוש במטריית שבת.

בברכה

מיכל טיקוצ'נסקי"

מתוך כבודה של השבת, טהרת עם ישראל, צערם של ישראל וחשיבות תורה ותפילה דברים -
ראיתי לנכון להמציא מטריה הילכתית לשבת קודש שתענה על כל דרישות ההלכה ותספק
פתרון אמיתי לשבתות גשומות תחת מגבלות הערוב.

בדין "מגן השבת"

מיטריה רגילה הפתוחה מערב שבת - האם אסורה, ואם כן מפני מה נאסרה?

בשו"ת חתם סופר (אורח חיים סימן עב) כתב להתיר מטריה שכבר היתה פתוחה מלפני השבת
ובשבת עצמה לפתוח ע"י גוי "על כן קרוב לומר שאפילו מדרבנן שרי (לפתוח בשבת), ואם כן
לכל הפחות מותר לפותחם על ידי גוי ואין להרעיש העולם בשביל זה".

לעומתו הנודע ביהודה (מהדורא תנינא א"ח סימן ל') כשהוא עוסק בדין מטריה רגילה שהיתה
פתוחה מערב שבת ניסה ללמוד מדין כובע רחב שוליים שאסור בשבת לחובשו מדין אוהל
(שו"ע שא"מ). כמו שכובע שהוא אוהל מוכן אסור לחובשו על ראשו כי בזה הוא בפועל עושה
אותו אוהל, אבל דחה ראייה זו מפני שכובע שמונח על הכותל או תלוי עליו אינו אוהל עד
שירים אותו, לעומת מטריה שהוא "אוהל בכל מקום שהוא ולכן כשמניחו על ראשו אינו עושה
אוהל חדש". ולמסקנה אסר מצד מראית העין. גם דעת הרב שלמה זלמן אוירבעך זצוק"ל היא
(שש"כ פרק כד הערה כא) המטריה לאחר שפתחה הרי היא כאוהל בפני עצמו גם ללא
שיחזיקנה האדם.

עצם איסור חבישת כובע בשבת טעון העמקה.

1. לדעת רוב הראשונים זהו איסור מצד דיני רשויות כשאין ערוב ולא מצד אוהל (רש"י
שבת קל"ח:; ספר התרומה רנ"ד, סמ"ג ס"ה, אור זרוע ח"ב סימן ע"ח אות י, הגהות
מימוניות פכ"ב מהלכות שבת אות ת, מאירי שבת קלח:)
לדעת הרמב"ם רבינו חננאל וסיעתם זהו משום אוהל.
בטעם מחלוקתם כתב הגאון הבית מאיר (שט"ו) "שאין לומר דטעמא דרשי וסיעתו
דלא חיישי לאהל בכובע משום דהוי דרך מלבוש, אלא היינו טעמא דאין לו מחיצות.
דלא כהסבר הגר"ז (שא סעיף מט).

2. פוק חזי, דרובא של בני התורה הולכים עם כובעים בעלי טפח בשבתות, ואפילו
הגשומות – כלומר המנהג הוא שסומכים בזה על דעת רוב הראשונים שאין בזה אוהל
כלל, וכן כתב האליה רבה.

3. גם לשיטת הרמב"ם, מדויק בלשונו שרק כובע ש"הוא מהודק לראשו" אסור "ואם הוציא מן הבגד סביב לראשו או כנגד פניו כמו אוהל, והיה מהודק על ראשו ... אסור מפני שהוא עושה אוהל עראי" (זמנים פרק כב הלכה לא), אבל מטריה שאוחזה בידו ויכול להניעה לאיזה צד שרוצה, לא דמי לאוהל הקבוע במקום אחד (בית מאיר שט"ו, שו"ת נודע ביהודה בשם חכם אחד, ובהגהות הגר"ב פרנקל, וכן בחמדה גנוזה חלק ב שאלה מו – הרב דוד שלוש זצוק"ל)

4. בשונה מכובע שכשהוא מונח על שולחן לפני לבישה, אין מתחת לשוליו טפח של אויר, מטרייה תמיד שם אוהל עליה ויש מתחתיה טפח של אוויר (שו"ת נודע ביהודה שם)

שו"ת גבעת פינחס שהביא מרן החיד"א (שירי ברכה שטו) מתיר לכתחילה לשאת מטריה הפתוחה מערב שבת.

פתח הדביר (שטו, ג) הביא את הטעמים של הערמה ומראית העין: "דחיישינן לאערומי דפותחין אותה בשבת ויאמרו מאתמול היתה פתוחה ולכן יש לאוסרה לגמרי", "לכן יש לאוסרה לגמרי מפני מראית העין דיסברו דשרי לפותחה בשבת". וסיים "אפילו אם פתוחה מאתמול אין נושאים אותה .. שלא יבואו להכשיל את הרבים".

המכתם לדוד (חלק א סימן א), המאמר מרדכי (שט"ו, ה), המנוחת אהבה (ג, עמוד קפא), והחזון עובדיה (חלק ה, עמוד שז), סוברים שמיטריה רגילה הפתוחה על הרצפה דינה ככובע ואינה אוהל וההרמה מעל הראש עושה אוהל חדש.

לדעות הבאות אין בכלל דיני אוהל חלים על מטריה: החתם סופר (חלק או"ח סימן עב), הבית מאיר (שטו) והתפארת ישראל (כלכלת שבת מלאכת בונה). וכן דעת החזון איש (נ"ב, ו) שמדמה מיטריה לכסא טרסקל ולכן אינה אוהל.

רבינו החזון איש, שלא יכל לקבל שיש במטריה רגילה דיני אוהל, נאלץ לחדש "שגדר גדרו גדולי הדורות שלא לשאת מטריה בשבת מטעם עובדין דחול, מתקן מנא וכו' ". אך המעיין הישר, יראה נכוחה שכל הגדולים שלפניו לאורך ההיסטוריה לא סברו כך ולא חידשו איסור עקרוני וכללי. ולכן התירו חלקם עקרונית את השימוש (חתם סופר) או שאסרו אם נפתחה לפני השבת רק מצד מראית העין (נודע ביהודה) ורבים אחרים כפי שהבאתי לעיל. וכבר העירו בזה על דברי החזון איש הנ"ל: החזון עובדיה, האגרות משה, האור לציון, שו"ת חמדת צבי ועוד. והעמידו איסור מטריה רגילה מטעם אוהל כמו כל הפוסקים שקדמו לחזון איש.

בפרט שאפילו במקום כמו איסור קיטניות שהוא גזרת ראשוני אשכנז מפורשת, התירו ליפתית וכדומה שלא היו בזמן הראשונים שגזרו. כל וחומר כאן, שאין גזרה בנושא כלל פרט לדעת החזון איש, ברור שמגן השבת שהוא דבר חדש במהותו, שמבוסס על דיני תוספת אוהל עראי, בעל אוהל קבוע ומראה שונה, שאין הוא בכלל אותה הגזרה, אם בכלל היתה כזאת אי פעם.

אם נסכם עד כה, יוצא שהרמת מטריה רגילה שכבר פתוחה מערב שבת:

יש המתירים

יש האוסרים מצד מראית העין – שמא יחשבו שפתח בשבת

יש האוסרים מצד שמא יפתח בשבת

יש האוסרים מצד עובדין דחול

יש האוסרים מצד דיני אוהל – שהוא ספק שישי בדרבנן:

ספק א: האם אוהל ללא מחיצות שמיה אוהל או לא (רש"י, ספר התרומה, סמ"ג, הגהות מימוניות, מאירי)?

ספק ב: האם בניין לשעה הווי בניין או לא הווי בניין (חתם סופר)?

ספק ג: האם מיטריה זה בכלל כסא טרסקל (חזון איש)?

ספק ד: האם מיטריה מותרת מטעם צער וכבוד הבריות (תפארת ישראל)?

ספק ה: האם אוהל שנישא ביד שמיה אוהל או לא (בית מאיר)?

ספק ו: האם הרמת מיטריה שכבר פתוחה מערב שבת אסורה משום אוהל חדש (מנוחת אהבה) או לא (שו"ת גבעת פינחס)

ראוי להזכיר כאן גם את הראשון לציון הרב בן-ציון מאיר חי עוזיאל (משפטי עוזיאל כרך א', או"ח סימן י"ב) שפסק שיש על מי לסמוך לפתוח מטריה (ע"פ ה"תפארת ישראל") מטעם שיש בזה איסור דרבנן במקום כבוד הבריות וצער (בהרטבות בגשם ובגדיו מתלכלכים), ולכן מסיק שאין למחות בידי הנושאים מטריה.

פתרון "מגן השבת"

המוצר הוא מכני ופשוט להבנה. מקראה:

101 – ידית תחתונה

102 – חופת תחתונה

103 - חור בחופה התחתונה ברדיוס של 5 ס"מ (קוטר 10 ס"מ)

104 – חופה קשיחה שתמיד פתוחה ללא אפשרות סגירה, עם כיתוב של "מגן השבת" על גביה. החופה שומרת על אוהל קבוע של טפח על טפח גם במצב פתוח וגם במצבים של שוכב או עומד סגור.

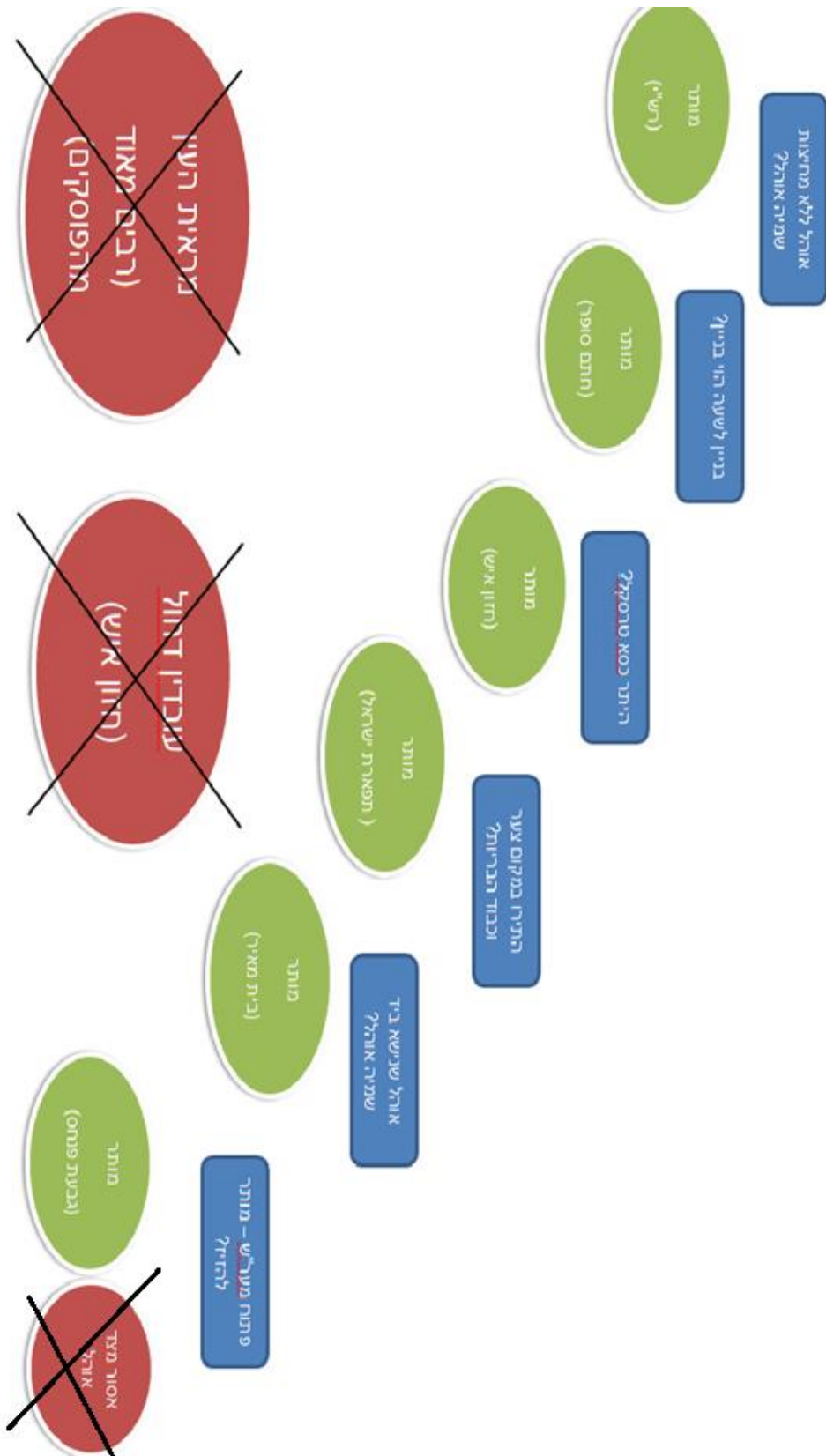
The image contains two diagrams of an umbrella, labeled 101 and 102, illustrating its operation. The left diagram (101) shows the umbrella in its open state, with the canopy (102) fully extended. The right diagram (102) shows the umbrella in its closed state, with the canopy retracted. Both diagrams feature a handle (103) and a shaft (104). The top of the shaft is labeled 'מצב פתיחה' (Open state) and the bottom is labeled 'מצב סגירה' (Closed state). The canopy is labeled 'מגן השבת' (Sabbath cover). The handle is labeled '101' and the shaft is labeled '102'.

105

מגן השבת

104

במה שונה פתרון מגן השבת ממטריה רגילה הפתוחה מערב שבת ומה דינה?

פתרון **מגן השבת** בנוי על מספר עקרונות הילכתיים מקבילים שפותרים את כל החששות שהעלנו:

1. **אוהל:** בפתרון מגן השבת ישנו אוהל קבוע טפח על טפח. ושאר המיטריה זו רק תוספת על אוהל קיים שמותר על פי שו"ע (שטו, ב) מפורש וכן עיין שמירת שבת כהלכתה (פרק כד, ב). **גם לפוסקים שסוברים שאוהל על הרצפה איננו מועיל, פה יהיה מותר,** על פי שו"ע (שט"ו י) שחוט או משיכה הקשורים מערב שבת לאוהל עראי שמקופל לגמרי – מותר בשבת לפותחו כליל. חוט זה מועיל ממש כטפח פתוח להתיר פתיחת לגמרי של אוהל עראי סגור. ברור שהגגון טפח על טפח, שיוצר במיוחד לצורך פתיחת האוהל בשבת, ומוכיח הרבה יותר מסתם חוט רגיל על התחלת אוהל שהוא יועיל כאן לפחות כמו חוט.

2. **שמא יפתח בשבת:** בפתרון מגן השבת ישנו אוהל קבוע טפח על טפח, כל השנה, ללא אפשרות של סגירה. ולכן הוא נחשב פתוח הילכתית כל הזמן.

3. **מראית העין:** בפתרון מגן השבת ישנו כיתוב של "מגן השבת" או כל סימון אחר בולט שמטריה זו היא מותרת בשימוש. כמו שמועיל קשקש בכוס דם דגים, ושקד בתבשיל של חלב שקדים עם בשר.

4. **עובדין דחול:** מגן השבת זו מיטריה שמיוצרת במיוחד לשבת ומיועדת לשימוש בשבת בלבד ולכן לא שייך.

5. **מתקן מנא:** המטריות של היום שונות מהמטריות של פעם, בכך שכיום לא קושרים את רצועות המטריה והיה חשש שמא יפתח ויתקן מנא. כפי שמתואר בבאור הלכה: "שצריך לקשור אותו ברצועות אחר פריסתו... כדי שלא יתמוטט הגג". היום הכל מחובר ועשוי, ובלחיצת כפתור הכל ניפתח לבד ולכן טעם זה לא שייך כבר במיטריות המודרניות.

העולה מכל האמור, שמותר ואף מצווה מדברי נביאים להגן על עצמנו גברים ונשים מפני הגשמים ע"י מגן השבת ולקיים מצות טבילה בזמנה, עונה, עונג שבת, תפילה בציבור ושיעורי תורה דרבים. כמו שכולנו מישתמשים בפלאטה של שבת, במיחם של שבת, בשעון של שבת כך רצוי וכדאי להשתמש במטריה של שבת – "מגן השבת".

ואסיים בדברי הרמב"ם פרק ל הלכה א: "ארבעה דברים נאמרו בשבת: שנים מן התורה ושנים מדברי סופרים, והן מפורשין על ידי הנביאים, שבתורה זכור ושמור: ושנתפרשו על ידי הנביאים, כבוד ועונג שנאמר: וקראת לשבת עונג ולקדוש ה' מכובד".

והנראה לעניות דעתי כתבתי, משה חזן.

מייל hazanm123@gmail.com ,

פלאפון 053-3320711, פקס 03-605-7406 (עדיפות למייל)